

File ID 446471
Filename Voorwoord.

SOURCE (OR PART OF THE FOLLOWING SOURCE):

Type Dissertation
Title Empowerment in de jeugdzorg : onderzoek naar empowermentbevorderend gedrag van hulpverleners
Author H. Verzaal
Faculty University of Amsterdam
Year 2002
Pages 183

FULL BIBLIOGRAPHIC DETAILS:

<http://dare.uva.nl/record/220400>

Copyright

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use.

Voorwoord.

In opdracht van de directie van het Sociaal-agogisch Centrum (S.a.C.) te Amsterdam ben ik in september 1996 begonnen met een promotieonderzoek naar de betekenis van het begrip empowerment voor de jeugdzorg. Het S.a.C. is een multifunctionele jeugdhulpverleningsorganisatie in Amsterdam. Het vertrekpunt van de hulpverlening ligt besloten in de basisvisie van het S.a.C.: hulpverlening afgestemd op de hulpvragen van de cliënt, waarbij het gezin van het aangemelde kind (ruimer geformuleerd: het netwerk van de jongere) als cliënt wordt opgevat. De hulpverlening is gericht op empowerment van het cliëntsysteem, d.w.z. jeugdigen, ouders en hun omgeving activeren bij het bewust worden van de eigen mogelijkheden en deze weer zelf te gaan benutten. De afgelopen jaren is binnen het S.a.C. een ontwikkelingsproces gaande waarin de residentiële hulpverlening wordt omgebouwd naar kleinschalige intensieve ambulante gezinsgerichte projecten of combinaties daarvan, afgestemd op specifieke hulpvragen van cliënten. Voorbeelden daarvan zijn o.a. Nieuwe Perspectieven Jonge Jeugd, Het Huisgezin, Eigen Kracht - en Echt Recht Conferentie. Het S.a.C. vindt een voortdurende bezinning op het werk belangrijk. Het wil een eigentijds antwoord bieden op de vragen om hulp. In dit kader acht zij het ook van belang dat de uitgangspunten die ten grondslag liggen aan haar basisvisie door wetenschappelijk onderzoek onderbouwd worden. Een van deze reeds vermelde uitgangspunten is dat de hulp is gericht op empowerment.

Het begrip empowerment is afkomstig uit de Verenigde Staten en werd in de beginjaren negentig geïntroduceerd binnen de Nederlandse jeugdzorg. In de vakliteratuur wordt het begrip sinds die tijd gekoppeld aan een nieuw paradigma binnen de jeugdzorg, namelijk het paradigma van het vraaggestuurde werken. Daarin definiëren cliënten zelf hun problemen, bedenken zelf de oplossing en in die zin behouden zij zelf de verantwoordelijkheid voor de hulp. Omdat er tot nu toe geen eenduidigheid bestaat over de definiëring van het begrip en de hantering daarvan in de praktijk, heeft de directie van het S.a.C. mij de vraag voorgelegd of ik er wat voor voelde wetenschappelijk onderzoek te doen naar de betekenis van empowerment voor de praktijk van de jeugdzorg.

Het onderzoek omvat zowel literatuur - als empirisch onderzoek. Het empirisch onderzoeksgedeelte heeft plaatsgevonden binnen het kader van Families First, een intensief ambulante vorm van crisisinterventie, bestemd voor gezinnen, waarbij één of meer kinderen uit huis geplaatst dreigen te worden. Gekozen is voor Families First, enerzijds omdat zij zich er expliciet op laat voorstaan empowermentgericht te zijn, anderzijds vanwege haar duidelijk omschreven theoretisch concept met een goed afgebakende en omschreven doelgroep en uitwerking van methodiek.

Mijn dank gaat dan ook op de eerste plaats uit naar de gezinnen, gezinsmedewerk(st)ers en teamleid(st)ers van Families First uit resp. de regio's Gelderland-Zuid, Gelderland-Midden en Gelderland-Noord, Drenthe, Twente, Flevoland, Rotterdam en Amsterdam. Ik ben hun allen zeer erkentelijk voor hun actieve participatie en enthousiaste inbreng zowel tijdens de voorbereidingen als tijdens de uitvoering van het onderzoek. Grote bewondering heb ik voor de openheid die gezinnen en gezinsmedewerk(st)ers hebben betracht tijdens de interviews en de video-opnames. Vooral de video-opnames stelden mij in de gelegenheid om letterlijk 'in de keuken te kijken'. Deze gezinnen en gezinsmedewerk(st)ers verdienen een grote pluim, want zonder hun medewerking had dit onderzoek niet plaats kunnen vinden.

Ik dank de directie van het S.a.C. omdat zij mij in de gelegenheid heeft gesteld dit proefschrift te volbrengen.

Jo Hermanns als promotor ben ik erkentelijk om zijn deskundige en inspirerende adviezen tijdens de begeleiding van dit proefschrift. Ik dank hem echter vooral voor zijn onuitputtelijke blijf van vertrouwen in mijn kunnen. Het zijn vooral zijn positieve, ondersteunende reacties geweest die mij gedurende de hele rit gestimuleerd hebben dit proefschrift tot een goed einde te brengen.

Cees Janssen als co-promotor is tijdens het empirisch onderzoek mijn steun en toeverlaat geweest bij het analyseren en verwerken van de onderzoeksdata. Met bewondering kijk ik terug op de vele momenten waarin hij mij met uiterste zorgvuldigheid ondersteuning bood bij het wegwijs worden in SPSS en vervolgens bij de interpretatie van onderzoeksuitkomsten. Daarnaast ben ik hem dankbaar voor zijn kritische reflectie op het gehele manuscript, wat de kwaliteit van het proefschrift aanzienlijk verbeterd heeft.

Hans Jagers, eind jaren negentig nog verbonden aan de Sector Jeugd van het NIZW, in de functie van landelijk coördinator Families First, dank ik voor zijn voorwaardenscheppende bijdrage aan dit

onderzoek. Tjeerd ten Brink, Mark Flipse en Jan Willem Veerman ben ik dank verschuldigd voor de aanlevering van data uit het Landelijk evaluatieonderzoek van Families First.

Johanna Dekker dank ik op de eerste plaats voor de vele uren die zij als onafhankelijk beoordelaar heeft gestoken in het analyseren van interviews en video-opnames, maar vooral ook voor haar luisterend oor en ondersteunende reacties op momenten dat ik stoom moest afblazen.

Vervolgens gaat mijn dank uit naar Eelkje Bikker en Hilde Roseboom die ieder op hun eigen wijze, in het kader van een doctoraalstudie, hun steentje hebben bijgedragen aan het verzamelen van onderzoeksmateriaal.

Irene Roseboom bedank ik voor de wijze waarop zij de correctie van de Nederlandse tekst en de Engelse vertaling van de samenvatting voor haar rekening heeft genomen. Uniek daarbij te vermelden is dat tijdens de frequente communicatie daarover een bijzondere vriendschap tussen ons is ontstaan.

Tot slot gaat mijn dank uit naar een aantal bijzondere mensen, die weliswaar geen actieve bijdrage hebben geleverd aan dit proefschrift, maar wier voorwaardenscheppende en dagelijks ondersteunende rol voor mij onmisbaar is geweest. Ik noem dan op de eerste plaats Joke, waar ik gedurende de afgelopen jaren 7 dagen per week gedurende 24 uur per dag een beroep op kon doen. Zonder jouw niet af latende steun bij het draaiende houden van het gezinsleven, je luisterend oor en op momenten dat ik het niet meer zag zitten, je arm om mijn schouder, had ik het waarschijnlijk nooit gered.

Vervolgens mijn moeder die ik vrijwel dagelijks op de hoogte hield van mijn perikelen. Ondanks dat je niet altijd snapte waar ik het over had, liet je me altijd blijken dat je met me meeleeftde.

Graag had ik gezien dat mijn vader getuige had kunnen zijn van deze prestatie. Op diverse momenten hebben de gedachten aan jou mij kracht gegeven om door te gaan. In die zin ben je er altijd bij geweest en zal je er ook op de promotiedatum bij zijn.

De meeste dank ben ik echter verschuldigd aan Arend, Alva en Eric om redenen die nauwelijks in woorden zijn te vatten. Dit hoeft ook niet omdat jullie als geen ander precies weten waar ik op doel.